

Dnr: M-2017-2972:34
2025-07-14
Handläggare: Caroline Sjöberg

**Sammhällsbyggnadsnämnden,
Avdelning Projekt och exploatering**

Beslut om avslut av ärende och beslut om avgift

Verksamhetsutövare: Sammhällsbyggnadsnämnden, Avdelning Projekt Och
Exploatering

Organisationsnummer: 21000–2338

Fastighetsbeteckning: Åby 1:190

Adress: Åbyfors deponi

Beslut

Jävsnämnden bedömer att ni har utfört åtgärden enligt anmälan och att sluttäckningen av deponin har uppnått de krav som satts upp. Vi bedömer att det inte finns behov av ytterligare åtgärder. Vi avslutar ärendet.

Avgift för tillsyn

Vi tar ut en avgift på 32 957 kr för handläggningen av detta ärende. Faktura kommer skickas till er separat.

Ärendet är deldebiterat i samband med beslut daterat 2018-02-13.

Bakgrund

Den 7 november 2017 inkom Avdelning Projekt och Exploatering, Gävle kommun med en anmälan om efterbehandlingsåtgärd för Åbyforsdeponin. Deponin ligger i Valbo och angränsar till Gavleån mot norr vilken är den närmaste recipienten.

Deponin ligger på finkornigt sediment och är belägen inom sekundärt

vattenskyddsområde för Gävle-Valboåsen. Den före detta deponin användes som kommunal avfallsdeponi från slutet av 1950-talet till ca 1970. Innan dess utgjordes området av en lertäkt för ett närliggande tegelbruk.

För att skydda vattentäkten beslutade Gävle kommun att deponin skulle åtgärdas genom sluttäckning.

Den planerad åtgärden var en täckning med geomembran och uppbyggnad bestående av fyra skikt; avjämnningsskikt, geomembran, dräneringsskikt och skyddsskikt.

Täckningen av den före detta deponin är utförd på en yta som är mindre än avfallets utbredning, ca 75% av området. Beslutet är taget av flera faktorer där bland annat risk för erosion mot Gavleån och risk för skred ner i Gavleån var avgörande.

Åtgärden genomfördes för att minska risken för föroreningsspridning från avfallet i deponin till grundvattnet och till närliggande vattentäkt. Täckningen minskar infiltrationen av regnvatten och smältvatten genom deponin och som en följd minskar föroreningsspridningen till grundvattnet via urlakning av föroreningar i avfallet.

Massorna som använts för avjämnning, och ligger närmast deponiavfallet, skulle uppfylla naturvårdsverkets krav för mindre känslig markanvändning (MKM). Massor som används för skyddsskikt, och ligger som yttersta lager med syfte att skydda tätskikt, planerades utgöras av naturlig mineraljord.

För att följa upp åtgärdens resultat togs det fram ett mätbart åtgärds mål. Det mätbara målet är att halterna metaller och andra föroreningar uppmätta i grundvattnet ska minska med tiden i förhållande till halterna som uppmättes vid undersökningar utförda 2015–2016.

För att följa upp åtgärds målet kommer grundvattnet att undersökas enligt redovisat kontrollprogram för grundvatten.

Den 22 februari 2018 togs beslut om föreläggande om försiktighetsåtgärder i samband med täckningen av deponiområdet. I beslutet finns krav om att ett kontrollprogram för efterbehandlingsarbetet ska lämnas in till tillsynsmyndigheten för godkännande i god tid innan arbetet startar.

Inför åtgärden fick berörda närboende information och gavs möjlighet att inkomma med synpunkter på den bullerutredning som tagits fram inför arbetet. Flera närboende hade synpunkter och Jävsnämndens beslut överklagades. Överklagan avlogs av Länsstyrelsen med bedömningen att det allmänna intresset av att efterbehandla deponin är mycket angeläget och att de försiktighetsvillkor som nämnden meddelat är tillräckliga för att minimera risker för människors hälsa och miljön.

Den 11 september 2018 redovisade verksamhetsutövaren kontrollprogrammet inför åtgärden. Kontrollprogrammet beskriver miljökontrollen med vilka rutiner och kontroller som skulle utföras under åtgärden. Kontrollprogrammet kompletterades i omgångar. Berörda sakägare fick möjlighet att yttra sig över handlingarna.

Den 5 oktober 2020 tar Jävsnämnden beslut om att godkänna kontrollprogrammet och den 6 oktober 2020 meddelar verksamhetsutövaren att åtgärden påbörjas. Deponitäckningen utfördes sedan under 2020 och 2021.

Kontrollprogrammet har justerats kring vilka analyser som ska göras på externa massor från andra områden/projekt där inga föroreningar misstänks. Justeringarna skedde i samråd med tillsynsmyndigheten.

Tillsynsmyndigheten har informerats om oväntade händelser samt avvikelser från anmälan under täckningsarbetet.

Den 31 mars 2021 redovisas kontrollprogram för grundvatten. Kontrollprogrammet syftar till att följa upp genomförd åtgärd på Åbyfors deponi. Tillsyn av grundvattenkontrollen sker i ärende M-2025-1288. Kontrollprogram för grundvatten planeras pågå fram till 2029.

Den 13 januari 2022 inkom en slutrapport som beskriver tillvägagångssätt och resultat av åtgärden. Redovisning i rapporten har skett enligt beslutat kontrollprogram samt enligt föreläggande om försiktighetsåtgärder (M-2017-2972:18).

Av rapporten framkommer följande:

Arbetet startade under hösten 2020 och har huvudsakligen utförts enligt det kontrollprogram som tillsynsmyndigheten godkände 2020-10-05. Avvikelser har

rapporterats till tillsynsmyndigheten.

Under arbetet sedan har följande utförts:

- Röjning och avstädning av området.
- Terrassering och schaktning för dränering samt omledning av vattenledningar.
- Anläggande av tätskikt och dränmatta ovan deponin.
- Anläggande av skyddsfyllning ovan tätskikt.
- Anläggande av växtetableringsskikt som det ytligaste lagret samt sådd med ängsfrön.
- Iordningsställande av beslutade kompensationsåtgärder.
- Teknisk slutbesiktning av täckningen.

Under täckningen har miljökontroller utförts enligt miljökontrollplanen av minst en miljökontrollant samt en representant från entreprenör. Inledningsvis utfördes miljökontrollerna veckovis men de glesades ut till varannan vecka efter att schaktningen av deponin avslutats.

Kontroll utfördes av:

- Arbetsområdet
- Mottagningskontroll och hantering av massor
- Avfallshantering
- Kemikaliehantering
- Hantering av olägenheter såsom damm, lukt och buller.

Provtagning av externa massor utfördes enligt kontrollplanen i stort. Avsteg från kontrollplanen kommunicerades med tillsynsmyndigheten. Samtliga rapporter från provtagningar finns redovisade i slutrapporten.

Oförutsedda händelser i form av läckage har dokumenterats och rapporterats till tillsynsmyndigheten samt Gästrike Vatten

För att tätskiktet inte ska skadas av växtrötter har ett kontrollprogram upprättats för underhåll av deponin. Skötselplan för växtlighet finns med i kontrollprogrammet för grundvatten och utförs enligt det fram till 2029 då kontrollprogrammet avslutas. Efter att kontrollprogrammet är avslutat är det avdelning Drift och förvaltning, Gävle kommun som tar över ansvaret för underhåll.

Släntstabiliteten har utretts och bedöms inte behöva utredas ytterligare. Det kan bli aktuellt i framtiden om markanvändningen förändras eller kontroller visar på att det sker omfattande naturlig erosion i området.

Slänten är dock brant och erosion pågår konstant i slänten. Kontroll av slänt och erosion utförs av anlita konsult under tiden för kontrollprogrammet. Vem som kommer att ansvara över det efter avslutat kontrollprogram för grundvatten meddelas i slutrapportering i ärende M-2025-1288.

Den 17 juni 2024 utförde miljöinspektör från tillsynsmyndigheten tillsammans med representant från avdelning Projekt och Exploatering ett platsbesök på deponiområdet. Vid besöket på deponin kontrollerades växtetablering samt eventuella erosionsskador på deponiområdet. Vid besöket konstaterades att växtetableringen hade tagit fart och att det inte syntes några erosionsskador. Lupiner fanns i växtligheten. Inget i övrigt fanns att anmärka på vid besöket.

Motivering av beslutet

Jävsnämndens bedömning

Mot bakgrund av uppgifterna som ni har lämnat i rapporten bedömer vi att åtgärden är utförd enligt anmälan och att sluttäckningen av Åbyfors deponi har uppnått de krav som satts upp.

Uppföljning av uppsatt mätbart åtgärds mål, kontroll av slänt och erosion samt skötselplan för växtlighet följs upp i ärende gällande grundvattenkontrollen M-2025-1288.

Vi ser för närvarande inget behov av ytterligare åtgärder och avslutar därför ärendet.

Avgift för tillsyn

Vi tar betalt för den tillsyn som vi utför. Tillsynsavgiften omfattar all hantering av ärendet, till exempel registrering och granskning av handlingar, inspektioner och upprättande av beslut. Utöver detta tillkommer registerhållning och arkivhållning av ärendet. Av den tid vi har lagt ner på handläggning av ärendet debiteras ni 27 timmar.

Lagstöd

Vi fattar beslutet med stöd av följande lagstiftning:

26 kap. 9 § miljöbalken

En tillsynsmyndighet får besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken och dess tillhörande föreskrifter, domar och andra beslut ska följas.

26 kap. 21 § miljöbalken

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen.

26 kap. 22 § miljöbalken

Den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd, som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön, är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

2 kap. 2 § miljöbalken "Kunskapskravet"

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

2 kap. 3 § miljöbalken "Försiktighetsprincipen"

Alla som bedriver, eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd, ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska, vid yrkesmässig verksamhet, användas bästa möjliga teknik.

27 kap. 1 § miljöbalken "Avgift för myndigheters verksamhet"

Beslutet fattas med stöd av 27 kap. 1 § miljöbalken som anger att en kommun får besluta om avgifter för att täcka sina kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, tillhörande föreskrifter samt EU-förordningar inom miljöbalkens tillämpningsområde. Gävle kommuns beslutade "Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens och strålskyddslagens områden" hittar du på

<https://www.gavle.se/kommunens-service/kommun-och-politik/kommunens-organisation/styrande-dokument/>

Om ni vill överklaga beslutet

Beslutet kan överklagas hos Länsstyrelsen i Gävleborgs län. Om ni vill överklaga beslutet kan ni läsa bilagan "Information om hur du överklagar".

För jävsnämnden

Eva Engström

Ordförande Jävsnämnden

Bilaga

- Information om hur du överklagar



Kopia för kännedom

Elisabeth Österberg, Projekt och exploatering, Gävle kommun

Gävle Vatten AB

Delges

Samhällsbyggnadsnämnden, avdelning Projekt Och Exploatering

Information om hur du överklagar

Till vem ska du överklaga och hur lång tid har du på dig?

Det här beslutet överklagar du hos Länsstyrelsen i Gävleborgs län, men du ska skicka överklagandet till:

Gävle kommun

Livsmiljö Gävle

Att: Miljö- och hälsoskydd

801 84 Gävle

Eller via e-post till:

miljo@gavle.se

Du kan också lämna in ditt överklagande i receptionen i Stadshuset på Drottninggatan 22 i Gävle. Det måste ha kommit in till oss senast **tre veckor** efter att du tog emot beslutet.

Hur ska ditt överklagande vara utformat?

Överklagandet ska vara skriftligt och behöver innehålla följande uppgifter:

- vilket beslut du överklagar
- ärendets diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras och varför.
- uppgifter som du tycker har betydelse för ärendet men som du inte tidigare har skickat in

Du behöver också ange:

- ditt namn,
- organisations- eller personnummer,
- postadress

- telefonnummer
- e-postadress

Om du anlitar ombud behöver du ange **samma uppgifter för ombudet** också.

Egenhändig namnteckning behövs inte. Det kostar inget att överklaga.

Vad händer sen?

Om ditt överklagande kommit in i rätt tid, kommer handlingarna att skickas vidare till länsstyrelsen. Om ditt överklagande inte har kommit in i rätt tid, kommer nämnden att fatta ett avvisningsbeslut som du kan överklaga.

Mer information

Behöver du mer information om hur du överklagar är du välkommen att vända dig till oss på telefon 026-17 80 00, eller via ovanstående e-postadress.

Signering

Följande parter har signerat detta dokument

Namn: Eva Engström

Datum: 2025-07-14 10:58

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

E407F6CE61E7A713D13447D882B290DACDDCCF51F69AB8067D87EBC5D0969ABA